

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 334/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kirkkoon kuuluvien oikeudesta valita elämäkatsomustieto oppiaineeksi peruskoulussa ja lukiossa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 334/2019 vp:

Mitä toimia hallitus aikoo tehdä, jotta kirkkoon kuuluva oppilas tai opiskelija voi osallistua elämäkatsomustiedon opetukseen eroamatta kirkosta ja

onko opetusministerin lupaama selvitystyö jo aloitettu tai milloin se tullaan aloittamaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perusopetuslain (628/1998) 13 § säätelee uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetuksesta. Sen mukaisesti perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaiden enemmistön uskonnon mukaista uskonnon opetusta. Opetus järjestetään toisin sanoen sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan oppilaiden enemmistö kuuluu. Tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvat oppilaat osallistuvat oman uskontonsa opetukseen. Myös sellainen oppilas, joka ei kuulu tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan, voi huoltajan ilmoitettua asiasta opetuksen järjestäjälle osallistua mainittuun uskonnonopetukseen.

Vähintään kolmelle evankelisluterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolmelle ortodoksiseen kirkkoon kuului oppilaalle, jotka eivät osallistu edellä mainittuun uskonnon opetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta. Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, oppilaan huoltaja päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu. Käytännössä siis oikeus oman uskonnon opetukseen tulee toteutua niissä tapauksissa, joissa opetuksen järjestäjän järjestämässä perusopetuksessa on vähintään kolme kyseiseen uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta. Kunta, jossa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita, on velvollinen järjestämään perusopetuksen erikseen kumpaakin kieliryhmää varten.

Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomalle oppilaalle, joka ei osallistu uskonnonopetukseen, opetetaan elämäkatsomustietoa. Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuului oppilaalle, jolle ei järjestetä hänen oman uskontonsa opetusta, opetetaan huoltajan pyynnöstä elämäkatsomustietoa. Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää elämäkatsomustiedon opetusta, jos opetukseen oikeutettuja oppilaita on vähintään kolme.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 334/2019 vp

Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvat oppilaat, joille ei opeteta heidän omaa uskontoaan, voivat osallistua joko enemmistön uskonnon mukaiseen uskonnon opetukseen tai elämäkatsomustiedon opetukseen. Niissä tilanteissa, joissa oppilas ei saa uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetusta, tulee opetuksen järjestäjän järjestää muuta opetusta tai ohjattua toimintaa perusopetusasetuksen 5 §:n mukaisesti.

Oppilas, joka osallistuu muuhun kuin koulun järjestämään oman uskontonsa opetukseen tai jolla voidaan katsoa olevan joltakin osin ennestään perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, voidaan huoltajan pyynnöstä vapauttaa osallistumasta tarkoitettuun opetukseen tai ohjattuun toimintaan.

Valtioneuvosto antoi vuonna 2012 asetuksen perusopetuksen tuntijaosta ja valtakunnallisista tavoitteista. Uskonnon tai elämäkatsomustiedon kaikille yhteistä opetustuntimäärää tulee opettaa vähintään 10 vuosiviikkotuntia perusopetuksen 1 – 9 –vuosiluokilla.

Opetushallitus on päättänyt perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista (OPH 2014), joiden mukaiset paikalliset opetussuunnitelmat otettiin porrastetusti käyttöön 1.8.2016 lukien. Paikallisen opetussuunnitelman tulee olla valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon mukainen ja sisältää opettavien katsomusaineiden osalta valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa edellytetyt tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Opetus on oppilaita uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamaton.

Pitkälti vastaavan sisältöisesti on säädetty lukion uskonnon opetuksesta lukiolain (714/2018) 16 §:ssä. Huoltajan sijasta lukiossa päätösvalta on niiltä osin kuin se koskee laissa säädettyjä uskonnonopetuksen erilaisia valintatilanteita säädetty opiskelijalle. Lukion osalta on säädetty myös opiskelijasta, joka aloittaa lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään. Hänelle opetetaan tällöin hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämäkatsomustietoa.

Lukiopetuksessa tällä hetkellä sovellettavan valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaisesti opiskelijan tulee opiskella uskontoa tai elämäkatsomustietoa kaksi pakollista kurssia. Koulutuksen järjestäjän tulee tarjota lisäksi opiskelijalle neljä syventävinä opintoina tarjottavaa valtakunnallista kurssia. Lukiokoulutuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt on puolestaan määritelty Opetushallituksen vahvistamissa Lukion opetussuunnitelman perusteissa 2015. Uudet opetussuunnitelman perusteet otetaan käyttöön opetuksessa 1.8.2021 lukien.

Pääministeri Rinteen hallituksen ohjelma ei sisällä elämäkatsomustiedon opiskeluun liittyviä kirjauksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa elämäkatsomustiedon oppiainetta koskevan selvityksen osana yhdenvertaisuuden vahvistamista. Elämäkatsomustiedon oppiaineen opetukseen liittyviä mahdollisia muutoksia tarkastellaan selvityksen valmistuttua.

Helsingissä 9.12.2019

Opetusministeri Li Andersson